

SAMARBEJDE I FUGLEKVARTERET NV

En boligsocial helhedsplan
juni 2010

Boligforeningen AAB
Samvirkende Boligselskaber SAB
Boligforeningen 3B

1. Indledning og baggrund	4
1.1 Afdelingsorienterede aktiviteter	5
1.2 Områdeorienterede aktiviteter	6
2. Afdelinger i Fuglekvarteret	6
2.1 Om AAB afd. 49 på Stærevej	7
2.2 Om AAB afd. 8 og 24	8
2.3 Om SAB Fynshuse	8
2.4 Om 3B Vestergårdsvej	8
2.5 Om 3B Sangergården 1 og 2	8
2.6 Udvalgte nøgletal	8
2.7 Oplevede udfordringer og problemer	9
3. Muligheder og ressourcer i Fuglekvarteret	11
3.1 Ressourcer i afdelingerne i Fuglekvarteret - Stærevej	12
3.2 Ressourcer i Fuglekvarteret	13
4. Vision	14
5. Formålet med den boligsociale helhedsplan	14
5.1. Generelle målsætninger	14
5.2 Netværk	14
5.3 Udvikling af netværk og samarbejde	16
6. Indsatsområder i Helhedsplanen	16
6.1. Ejerskab og engagement	17
6.2 Rummelighed og hjælp til sårbare beboere	20
6.3 <i>Integration og arbejdsmarkedstilknøytning – et idékatalog</i>	24

6.4 Børn og Unge og kriminalpræventiv indsats	27
7. Projektorganisation	32
   Organisering	32
   7.1 Der nedsættes en styregruppe	32
   Projektadministrator	33
   7.2 Evaluering	35

Bilag

Budget

Nyeste Kås-tal

Fakta-ark fra alle de deltagende afdelinger

Brev fra Landsbyggefonden af 29. okt. 2009 med det foreløbige tilsagn

1. Indledning og baggrund

Boligforeningen AAB udarbejdede sammen med NIRAS Konsulenterne en foreløbig boligsocial helhedsplan for det såkaldte Fuglekvarter i København NV.

Den foreløbige helhedsplan blev i første omgang optaget på Landsbyggefondens hovedliste. Med baggrund i svar fra Landsbyggefonden af 29. oktober 2009 er følgende endelige helhedsplan blevet udarbejdet i et samarbejde mellem Boligforeningen AAB, Samvirkende Boligselskaber (SAB) og Boligforeningen 3B.

Helhedsplanen tager udgangspunkt i AAB afd. 49 på Stærevej, der fungerer som hovedansøger og tovholder sammen med den boligsociale koordinator i AAB. Denne afdeling har gennem de seneste år tydeligt mærket konsekvenserne af den negative (bolig)sociale udvikling i området, bl.a. i form af synlige problemer for psykisk syge og misbrugere, kriminalitetsproblemer blandt grupper af unge, integrationsproblemer og generelt faldende engagement og ejerskab. Problemer som beboerdemokratiet og afdelingens driftspersonale ikke kan løfte alene.

Parallelt hermed oplever såvel boligorganisationerne som de øvrige professionelle aktører i området, at manglende koordinering mellem lokale indsatser er et stort problem. Der eksisterer i dag en række gode indsatser med lokal forankring i området, men manglende koordinering og netværksdannelse betyder, at viden og ressourcer ikke udnyttes optimalt.

Den største udfordring i Fuglekvarteret er således dels at udvikle og igangsætte projekter med udgangspunkt i behovene blandt områdets mange forskellige beboergrupper og dels at få eksisterende aktører til at tale sammen, at koordinere projekter og indsatser samt at ruste hinanden til at imødegå nye udfordringer.

Formålet med den boligsociale helhedsplan for Fuglekvarteret i Nordvest er med udgangspunkt i AAB's afdeling 49 på Stærevej og sammen med:

AAB afd. 8 Musvågevej

AAB afd. 24 Mågevej

SAB Fynshuse

3B Vestergårdsvej

3B Sangergården 1 og 2

at igangsætte blivende samarbejde og netværk, som gør det muligt at koordinere indsatsen på tværs af boligorganisationer, myndigheder, græsrodsorganisationer, gadeplansprojekter, skoler

og fritidstilbud mm. Helhedsplanen skal således løbe et samarbejde i gang, der kan blive til selv bærende netværk til gavn for den boligsociale indsats i hele kvarteret.

Den foreløbige boligsociale helhedsplan blev udarbejdet med baggrund i igangsættelsen af en fysisk helhedsplan for AAB's afdeling 49 på Stærevej, hvor det hurtigt blev klart, at afdelingen på Stærevej i mange henseender deler skæbne med Fuglekvarteret som helhed, hvorfor en boligsocial indsats ikke meningsfuldt kunne målrettes denne ene afdeling alene men måtte favne hele kvarteret.

Udarbejdelsen af den foreløbige boligsociale helhedsplan skete således dels med udgangspunkt i en afdækning af afdelingsspecifikke forhold på Stærevej, dels via en afdækning af forhold og ressourcer i kvarteret som helhed.

Oprindeligt var det hensigten at ansætte 2 medarbejdere i projektet. Udover projektlederen skulle der have været ansat en boligsocial medarbejder til især børne- og ungeområdet. På grund af manglende medfinansiering er denne post fjernet fra projektet.

Samarbejdet mellem boligorganisationerne, boligafdelingerne og kommunen vil blive etableret i en styregruppe med repræsentanter fra de involverede parter. Indsatsen vil ske over en 4 årig periode med 1 ansat projektleder.

Der vil blive igangsat et tæt samarbejde med kvarterudvikling TMF om udvikling af de tværgående netværk. Se nærmere nedenfor.

I den første fase af projektet skal projektleder på baggrund af de gennemførte analyser i området både med beboere og professionelle samarbejdspartnere, konkretisere projektets indsatser. Dette arbejde skal ske sammen med og med hjælp af boligorganisationerne og kvarterudvikling,

Der skal desuden udarbejdes præcise mål, succeskriterier og milepæle.

1.1 Afdelingsorienterede aktiviteter

NIRAS Konsulenterne gennemførte sammen med Boligforeningen AAB en fokusgruppe med afdelingsbestyrelsen på Stærevej. Her fik vi indblik i hvilke udfordringer afdelingsbestyrelsen oplever de har, og hvordan de oplever udviklingen af de sociale problemstillinger i afdelingen. Fokusgruppen blev fulgt op af en besøgsdag i afdelingen, hvor to ejendomsfunktionærer viste rundt. De udpegede områder, hvor den fysiske helhedsplan kunne gøre en forskel og fortalte os derudover om afdelingens beboere, deres egen hverdag og kontakt med beboerne. På den

måde fik vi et mere indgående kendskab til afdelingen og de problemstillinger, som gør sig gældende her.

Endelig gennemførtes en fokusgruppe med 12 beboere fra afdelingen, der bidrog med deres oplevelser, meninger og idéer til, hvordan det boligsociale miljø i afdelingen kunne forbedres.

1.2 Områdeorienterede aktiviteter

For at kortlægge de mange forskellige indsatserne i Fuglekvarteret, gennemførtes en omfattende desk research. Aktøraftækningen kredsede primært om tre indsatsområder:

1. børn og unge
2. tryghed (udsatte beboere)
3. beskæftigelse og integration

Kortlægningen blev suppleret med en lang række telefoninterview, hvorved en række nye aktører fremkom. I alt gennemførtes mere end 25 telefon interview på ca. en halv times varighed. Gennem interviewene skabtes et indgående kendskab til de mange aktiviteter og projekter, der er i gang i området, ligesom berøringsflader og samarbejdsmuligheder mellem de mange aktører blev drøftet. Mange informanter efterspurgte en koordineret indsats mellem de forskellige aktører og aktiviteter i området med det formål at målrette og styrke indsatsen i området yderligere.

2. Afdelinger i Fuglekvarteret

Den boligsociale helhedsplan er rettet mod Fuglekvarteret i København NV, men som nævnt gik vejen hertil naturligt gennem hovedansøgeren AAB's afdeling på Stærevej. Nedenfor beskrives med udgangspunkt i afdelingen på Stærevej en række af de boligsociale problemer, der gennem de seneste år har præget kvarteret. Selvom beskrivelserne altså kommer fra Stærevej, oplever mange andre afdelinger tilsvarende problemer. Stærevej fungerer således som en case, der kan give et billede af områdets udfordringer og muligheder.

De 7 boligafdelinger der indgår i ansøgningen, omfatter i alt 1031 boliger.

Boligafdeling	Antal boliger	Opførelsesår
AAB afd.49- Stærevej	376	1968-69
AAB afd. 8-Musvågevej	62	1917
AAB afd. 24-Mågevej	157	1928
SAB Fynshuse	168	1942
3B afd. – Vestergårdsvej	131	1917
3B afd. – Sangergården 1	96	1944-45
3B afd. – Sangergården 2	41	1989

Se desuden vedlagte fakta ark.

2.1 Om AAB afd. 49 på Stærevej

AAB's afdeling 49 på Stærevej omkranses af Stærevej, Borups Allé, Hulgårdsvej og Gråspurvej. Der er 376 lejemål og 616 beboere i afdelingen. Bebyggelserne er opført i årene 1968-69. Afdelingen består af fire syvetagers højhuse og af flere lavhuse på fire etager. Lavhusene udgør størstedelen af området og er placeret med mindre pladser mellem bygningerne. Tre af lavhusene ligger vinkelret på hinanden, og i området imellem husene ligger en legeplads, som er renoveret inden for de seneste år. Bag to af disse lavhuse ligger der tilsvarende to renoverede legepladser. En af dem grænser op til højhusene, som står side om side i den ene ende af afdelingen. Den anden legeplads ligger ud til en lille parkeringsplads samt en velfungerende børnehave, som har lejet sig ind i nogen af afdelingens lokaler.

Da Frederikssundsvejens Skole i nærheden af afdelingen blev lukket over sommeren 2008, blev fritidshjemmet, som ligger i samme bygning som børnehaven, også nedlagt. Den del af bygningen står tom nu. Her holdt flere af afdelingens børn og unge til. I sommeren 2008 nedlagde man også plejehjemmet, som havde lejet sig ind i en af afdelingens lavhuse. Bygningen, som husede plejehjemmet, står på nuværende tidspunkt også tom. Ved siden af det gamle plejehjem ligger en anden, mindre etagebygning. Her findes de største problemer med bl.a. salg af narkotika. Bygningen ligger lidt afsondret fra resten af området. Bygningerne i afdelingen er ikke blevet renoveret gennem mange år, da andre udgifter er blevet opprioriteret. Derfor trænger bygningerne til både almindelig vedligeholdelsespleje og forbedringer. Der er i den forbindelse igangsat et arbejde, som skal føre frem til en fysisk helhedsplan for afdelingen, som på nogle punkter bør koordineres med den boligsociale indsats.

2.2 Om AAB afd. 8 og 24

AAB afd. 8 er med sine 62 boliger en mellemstor afdeling med et hyggeligt gårdmiljø. Der er 62 lejemål og 122 beboere. Afdelingen ligger på Fredrikssundsvej og på Musvågevej og Mågevej hvor den støder op til AAB afd. 24 som desuden ligger på Ørnevej. AAB afd. 24 har 157 lejemål og 194 beboere.

2.3 Om SAB Fynshuse

Fynshuse ligger på Stærevej, Borups Allé, Vestergårdsvej og Rørsangervej. Ejendommen indeholder 168 lejligheder og er opført i 3 etager i fortsættelse af eksisterende ældre byggeri. Samme højde, taghældning samt materialevalg har gjort komplekset til en fælles helhed omkring grønne gårde og små haver. Alle boliger har brusebad og nogle har små haver. Der er fælles vaskeri, hybridnet og webnet.

2.4 Om 3B Vestergårdsvej

Afdelingen ligger på Vestergårdsvej 16 – 34. Bebyggelsen har 131 lejemål, og blev opført i 1917. I 1993 blev ejendommen renoveret. Ejendommen er opført i 3 etages byggeri med en gul pudset facade. Lejlighederne er på henholdsvis 3, 4 og 5 rum, hvilket gør dem egnede til familier.

2.5 Om 3B Sangergården 1 og 2

Sangergården 1 ligger på Mågevej, Rørsangervej, Gransangervej og Tornsangervej. Bebyggelsen har 96 lejemål med 2, 3 og 4 rums lejligheder. Bebyggelsen har 3 etager og den er opført i røde mursten i 1944/45.

Sangergården 2 ligger på Tornsangervej og Rørsangervej. Ejendommen har 32 lejemål med 3, 4 og 5 rums lejligheder. Ejendommen er opført i 1989 røde mursten. Der bor mange familier i ejendommen.

2.6 Udvalgte nøgletal

En sammenligning af nøgletal for boligområdet og Københavns Kommune kan give indtryk af nogle af de udfordringer, som der er i området. Nøgletallene stammer fra KÅS-statistikker fra 2007, 2008 og 2009.

Først og fremmest oplever afdelingen problemer med stor beboerudskiftning. Alene i 2008 har AAB afd. 49 haft 66 flytninger svarende til 18 pct. af beboermassen. Generelt er det især de ressourcestærke beboere, der vælger at flytte fra området, hvorved afdelingen bliver hårdere socialt belastet.

Et andet væsentligt problem er manglende integration. Sammenlignet med Københavns Kommune som helhed er der en relativt høj koncentration af indvandrere og efterkommere i

afdelingerne. Denne gruppe er i dag ikke repræsenteret i beboerdemokratiet og har en meget begrænset berøringsflade med de øvrige beboere og det beboerdemokratiske system. Afdelingsbestyrelsen oplever en kulturel kløft og sproglig barriere overfor denne gruppe i forhold til at videregive informationer samt forhandling af normer i forhold til det at bo i lejlighed. En af målgrupperne i denne helhedsplan er unge med indvandrerbaggrund, der for nogens vedkommende er indblandet i hærværk, kriminalitet og brug af stoffer. Unge indvandrere og efterkommere i alderen 0-24 år udgør en forholdsvis stor gruppe i afdelingerne.

Afdeling	Organisation	Befolkningen fordelt på aldersgrupper					Befolkning fordelt på indvandrere og efterkommere	
		Beboere i alt	Børn under 18 år	Unge voksne 18-24 år	Voksne 25-64 år	Ældre over 64 år	Alle indiv. og efterkommere	0-24 år
Afd.49	AAB	616	16,7 %	15,1 %	65,1 %	13 %	41,5 %	15,4 %
Afd. 8	AAB	122	23 %	14,8 %	59 %	3,3 %	28,8 %	11,5 %
Afd. 24	AAB	194	11,9 %	13,4 %	71,1 %	3,6 %	28,3 %	7,2 %
Fynshuse	SAB	215	4,2 %	15,3 %	71,7 %	8,8 %	26,5 %	3,3 %
Afd.Vester gårdsvej *	3B	224	17,8	8,9	67,9	5,4	50,9	14,3
Afd.Sanger gården 1	3B	173	20,8 %	5,8 %	61,3 %	12,1 %	59,6 %	19,1 %
Afd.Sanger gården 2	3B	117	38 %	12,8 %	48,7 %	2,6 %	85,5 %	42,7 %
Kommunen	I alt		17,2 %	11,8 %	60,3 %	10,6 %	21,1 %	7 %

2.7 Oplevede udfordringer og problemer

I det følgende suppleres den nøgletalsbaserede beskrivelse med de aktuelle udfordringer og problemer som beboere, ejendomsfunktionærer og bestyrelsen oplever i deres hverdag.

Narkotikahandel

Der er en større gruppe af unge i alderen 18-25 år, der bruger og sælger stoffer i området. Generelt er handelen særligt koncentreret i områder hvor der udover narkohandlerne også bor psykisk syge beboere og misbrugere. Narkohandelen tiltrækker både kunder og kriminelle

bagmænd fra andre områder i København og omegn. Narkotikahandelen skaber utryghed og frygt for repressalier blandt beboerne. Narkotikahandelen betyder også, at der jævnligt er stofmisbrugere, der anvender opgange, svalegange, loftsrum mv. som fixerum.

Alkoholisme

Grupper af alkoholiserede voksne i udgør et stigende problem i området. Dels foregår indtagelse af alkohol i meget stort omfang på fællesarealer, hvilket giver støjgener og skaber uro hos de øvrige beboere. Dels har der været flere tilfælde af slagsmål og grov vold mellem de voksne alkoholikere.

Mangelfuld håndtering af psykisk syge

Afdelingerne har blandt de anviste beboere mange psykisk syge. En del af disse er meget dårligt fungerende og opfører sig truende eller voldeligt overfor de øvrige beboere og ejendomsfunktionærerne. Mange af de psykisk syge beboere bliver derfor "svingdørsbeboere", der kun opholder sig et halvt år i afdelingen før de bliver sendt videre til en anden afdeling. Denne udvikling opleves som uholdbar. En koordineret indsats overfor denne gruppe har erfaringsmæssigt en stor effekt.

Trusler og utryghed

Beboerne er generelt tilbageholdende med at indgive klager over udsatte eller kriminelle beboere af frygt for repressalier. Frygten er efter alt at dømme velbegrundet, idet flere beboere såvel som bestyrelsesmedlemmer og ejendomsfunktionærer er blevet mødt af trusler, overfald, "tæskehold" og hærværk mod biler og anden ejendom, når de har bragt sig i konflikt med særlige grupper af beboere

Problematiske børn og unge

Mange børn og unge i området falder udenfor de organiserede fritidstilbud og bruger i stedet fællesarealer til at hænge ud og fordrive tiden. Blandt disse er der nogen, hvis tidsfordriv til tider har en kriminel og destruerende karakter. Deres aktiviteter på området kan være til gene og skabe utryghed hos de øvrige beboere. Forældrene har ofte ikke overskud til at tage sig af dem eller indsigt i hvad de laver, og de har ikke altid råd til at sende dem i klub. Det betragtes som meget vigtigt at få vendt denne udvikling, dels ved at forbedre familiernes beskæftigelses-situation og dels ved at etablere tilgængelige fritidstilbud til de svageste børn og unge.

Manglende dialog og samarbejde

Dialogen mellem beboere, afdelingsbestyrelse og ejendomsfunktionærer er ofte meget begrænset. Den manglende dialog betyder, at:

- De respektive parter føler sig ladt alene med de problemer, der gør sig gældende i afdelingen
- Der er intet samlet overblik over problemerne
- Der er ingen koordinering mellem de tre parter i forhold til en organiseret indsats
- Der er generelt ikke noget formaliseret samarbejde mellem boligorganisationerne i området og dermed heller ikke organiseret samarbejdet med eksterne aktører i særlig stor udstrækning

Det manglende overblik og fraværet af et informationsknudepunkt gør det også sværere for aktører uden for afdelingerne at få overblik over problematikker i området. Dermed bliver det vanskeligere for udenforstående aktører at identificere og afhjælpe boligsociale problemer.

Faldende engagement

Der er fritidsklubber i nogen af afdelingerne. Afdelingsbestyrelserne vil gerne have folk til at engagere sig mere i klubarbejde med forskellige formål eller andre fælles arrangementer, da det kan være med til at gøre noget ved de forhold, som de oplever som problematiske i området og være med til at skabe et fællesskab.

3. Muligheder og ressourcer i Fuglekvarteret

Sideløbende med de skitserede udfordringer er der også en lang række muligheder og ressourcer – både i afdelingerne specifikt og i Fuglekvarteret generelt.

Kortlægning og interview viser, at størstedelen af de nødvendige aktører allerede er til stede i Fuglekvarteret, men at der mangler ressourcer til at sikre koordinering mellem disse samt til at etablere særlige tværgående indsatser og projekter. Et umiddelbart problem i den forbindelse er imidlertid manglen på samlet overblik over de mange aktører og projekter i kvarteret.

Billedligt talt, fremstår de væsentlige aktører og ressourcer, som brikker i et puslespil, der ikke er lagt. Mange aktører og projekter har samme eller infiltrerede problemstillinger og målgrupper, som de forsøger at hjælpe, men indsatserne er ikke koordinerede i forhold til hinanden. Flere projekter ønsker mere samarbejde, men oplever, at der kun er økonomiske ressourcer til den specifikke indsats og ikke til koordinerende arbejde. Den værdifulde viden om de problematiske grupper, er derfor spredt på mange aktører.

Ressourceafdækningen viser således, at en koordinerende indsats ville have stor gavnlig effekt i området, idet sekretariatet ville kunne medvirke til at skabe de relevante netværk og hjælpe

projekterne med vidensdeling, erfaringsudveksling og samarbejde. Vi vender tilbage til dette nedenfor.

3.1 Ressourcer i afdelingerne i Fuglekvarteret - Stærevej

AAB's afdeling 49 på Stærevej, der er hovedansøger og tænkt som værtsafdeling for helhedsplanen, råder over en række ressourcer, der kan være med til at få helhedsplanen godt fra land.

Afdelingen har en velfungerende bestyrelse, som er interesseret i at prøve noget nyt og andet ud fra et ønske om at forbedre forholdene i boligområdet. Blandt beboerne er der også interesse for at medvirke og et ønske om at investere tid og kræfter i afdelingen. Beboerne har selv en række ideer og ønsker, som kunne få positive effekter i området, og der er interesse for at engagere sig i sit nærområde på andre måder end gennem det traditionelle beboerdemokrati repræsenteret ved afdelingsbestyrelsen.

Herudover er afdelingens fire ejendomsfunktionærer interesseret i et samarbejde med andre i forhold til at løse de mange udfordringer, som de møder i hverdagen, og som de ikke har hverken tid eller de nødvendige redskaber til at løse.

De to andre deltagende AAB afdelinger har på lignende måde velfungerede afdelingsbestyrelser.

SAB Fynshuse har også en velfungerede afdelingsbestyrelse. Denne har gennem længere tid efterlyst hjælp til en indsats med henblik på at forbedre det sociale liv i afdelingen og modvirke negativ udvikling.

I 3B's afdelinger oplever man mange problemer med hærværk. I denne forbindelse efterlyses der en indsats overfor områdets børn og unge. Særligt på Vestergårdsvej har man problemer med psykisk syge beboere som i AAB's afdeling på Stærevej.

Igennem Boligsocialt Taskforce (LBF's midler) har 3B forsøgt at komme disse problemer i de her deltagende afdelinger til livs. Dog uden den helt store succes. Der er dog etableret en lektiecafe i Sangergården, som fungerer godt. Denne ønskes fortsat og eventuelt udvidet.

Specielt for AAB afd. 49 er at der netop nu er en oplagt mulighed for at koble de sociale tiltag med en fysisk helhedsplan, der er under planlægning i afdelingen. Beboerne har mange krav til de fysiske rammer, hvis nuværende stand ifølge beboerne er med til at forstærke de sociale problemer. Beboerne ønsker, at området skal være pænere, renere og hyggeligere. Således vil mulighederne for at ændre noget i forhold til de fysiske rammer og de sociale problemer ved

samme lejlighed virke yderligere motiverende på beboerne, ligesom indsatserne på det fysiske og det sociale område kan skabe en gensidig synergieffekt.

3.2 Ressourcer i Fuglekvarteret

I området omkring Fuglekvarteret i NV ligger der andre afdelinger, der står over for samme type problemer, som man gør på Stærevej. Dette er grunden til at denne endelige helhedsplan omfatter yderligere to AAB afdelinger, en SAB afdeling og tre afdelinger fra 3B.

Derudover findes en lang række kommunale indsatser, frivillige organisationer og græsrodsprojekter, der arbejder for at imødekomme de beskrevne udfordringer. Indsatser kan opdeles i indsatser på børne- og ungeområdet, indsatser målrettet udsatte grupper af beboere samt integrations og beskæftigelsesindsatser.

På børne- og ungeområdet er der mange villige samarbejdspartnere. De vigtigste potentielle samarbejdspartnere er ungdomsklubber, idrætsklubber og de opsøgende gadeplansinitiativer. Endvidere kan der hentes vigtige erfaringer på området fra Beboerprojekt Bispebjerg/NV Life, der som en del af en boligsocial helhedsplan har iværksat en række succesfulde initiativer omkring følgende indsatsområder:

- Børn og unge
- Hærværk
- Tryghed og trivsel
- Kompetenceudvikling af ejendomsfunktionærer

I forhold til psykisk syge og misbrugere er der forskellige tilbud i området, som gerne vil samarbejde, primært organiseret gennem Socialforvaltningen. Socialforvaltningen har endvidere positive erfaringer fra andre belastede områder med et tættere samarbejde med ejendomsfunktionærerne/afdelingsbestyrelser, hvilket med fordel kunne overføres til Fuglekvarteret.

På integrations- og beskæftigelsesområdet er der ligeledes forskellige projekter, f.eks. dansk undervisning og indsats overfor marginaliserede kvinder, der arbejder for at imødekomme udfordringerne i området, som gerne vil indgå i et mere koordineret samarbejde. Derudover er der flere kommunale instanser i området, som er interesseret i den boligsociale helhedsplan for Fuglekvarteret, hvor samarbejdet dog i et vist omfang begrænses af lovgivningen på området.

4. Vision

Gennem nye og spændende samarbejder indad og udad til skal Fuglekvarteret være kendt for at være:

- Et sted, hvor beboerne passer på hinanden og boligområdet
- Et sted, hvor beboerne kender hinanden og føler os trygge
- Et sted, hvor flere har lyst til at bidrage til fællesskabet
- Et sted, hvor der er plads til alle
- Et sted, hvor der bliver taget hånd om de svageste og deres problemer
- Et sted, hvor de unge har lyst til og mulighed for at udfolde sig

5. Formålet med den boligsociale helhedsplan

Der er en overordnet målsætning om forbedret fællesskab, engagement og deltagelse blandt beboerne i de deltagende afdelinger i Fuglekvarteret.

Der er desuden målsætninger inden for de tre indsatsområder:

- udsatte grupper af beboere, rummelighed og hjælp til psykisk syge beboere
- integration, beskæftigelse og arbejdsmarkedstilknytning
- børn og unge og kriminalpræventiv indsats

5.1. Generelle målsætninger

- At mindske fraflytningen
- At skabe tryghed i afdelingerne og området
- At øge ejerskab og tilknytning til egen afdeling
- At styrke fællesskab og samhørighed
- At forebygge spirende problemstillinger med unge

5.2 Netværk

Den boligsociale helhedsplan for Fuglekvarteret har overskriften "samarbejde". Det er boligorganisationernes erfaring, at et forbedret samarbejde er nøglen til at løse kvarterets stigende boligsociale problemer. Både samarbejde internt i afdelingerne, et udvidet samarbejde med de øvrige almene boligafdelinger og endelig et samarbejde mellem de mange kommunale tilbud, græsrodder og frivillige organisationers tilbud i området.

Evnen til at danne netværk på tværs af alder og etnicitet er meget dårlig i boligområderne generelt. Dette hænger blandt andet sammen med, at der bor mange meget forskellige mennesker med meget forskellig social og kulturel baggrund. Det er svært at samle folk og få

dem til at "arbejde" for en fælles sag. Oplevelsen såvel blandt beboere og boligorganisationerne som blandt de professionelle i kvarteret er, at samarbejdet og kommunikationen mellem kvarterets forskellige aktører er mangelfuld. Det betyder, at mange informationer aldrig når frem til de relevante parter – informationer, der er nødvendige for at løse boligsociale problemer eller tage dem i opløbet. Der skal derfor udvikles netværk, hvor beboerne på tværs af etnicitet, religion, alder etc. får mulighed for at mødes om en fælles sag eller tema som f.eks. skole, børnehave, sociale arrangementer, job, uddannelse, hærværk og kriminalitet etc.

Der hvor denne helhedsplan skal gøre en stor forskel i lokalområdet er ved dannelsen af netværk mellem professionelle aktører og beboerne, der ikke har haft tradition for at tale sammen. Det er vigtigt, at der findes nogen der har overblikket, og som forstår at lave de forbindelser, der giver mening i forhold til problemstillingerne – både i afdelingerne og i resten af lokalområdet. Når der kommer nye aktører til skal denne helhedsplan have som fokusområde at holde sig ajour med nye aktører og indlemme dem i netværk, der har relevans for dem.

Overordnet skal der som udgangspunkt etableres netværk inden for de fire indsatsområder i helhedsplanen, som er:

Indsatsområde 3 er p.g.a. den manglende medfinansiering med alene som et idékatalog.

1. Ejerskab og engagement
2. Rummelighed og hjælp til sårbare beboere
3. *Beskæftigelse og Integration - et idékatalog*
4. Børn og Unge

Det er dog vigtigt at holde sig for øje, at netværk tit opstår omkring en bestemt sag og udvikler sig derfra. Det er derfor vigtigt at der tages udgangspunkt i bestemte problemstillinger/sager og ikke nødvendigvis inden for et på forhånd bestemt overordnet tema.

Netop fordi netværksperspektivet er det fremherskende i denne helhedsplan, er der anlagt både en ressourcebaseret og problemorienteret tilgang. Der lægges således vægt på, at beboere såvel som andre aktører i området skal inddrages aktivt, således at de selv "ejer" de initiativer der bliver iværksat. Overordnet kan man sige, at fokuset vil være at give beboere såvel som andre aktører redskaber og mulighederne for selv i fremtiden af skabe og vedligeholde de aktiviteter og netværk, der igangsættes. Der er derfor allerede fra begyndelsen fokus på forankring.

5.3 Udvikling af netværk og samarbejde

Kvarterudvikling TMF indgår i arbejdet med at udvikle det tværgående netværkssamarbejde.

I **første fase** vil fokus være at kortlægge relevante samarbejdspartnere og interessenter såvel lokalt i kvarteret, som i bydelen og i forhold til de centrale dele af forvaltningerne m.v. I forbindelse med kortlægningen vil der blive gennemført strukturerede interviews, hvor aktuelle opgaver og problemstillinger omkring samarbejdet belyses. Produktet af denne fase er et "ressourceatlas", som viser kvarterets aktører i det boligsociale udviklingsarbejde og de problemstillinger de står overfor.

I **anden fase** vil der gennem møder og workshops med aktørerne blive udarbejdet forslag til form og indhold i kommende netværk med ansvaret for udviklingen af de tværgående samarbejde. Produktet af denne fase vil være forslag til etablering af relevante faglige netværk med de organisationsplaner og samarbejdsaftaler sådanne netværk skal bygge på.

Tredje fase vil være en "driftsorienteret" fase, hvor netværkene konkret skal virke og udvikles. TMF vil servicere den nye netværksorganisation i form af sparring, mødeledelse og referatskrivning fra netværksmøderne. Denne fase afsluttes med en evaluering af form og indhold i netværkssamarbejdet og anbefalinger af, hvorledes organiseringen forankres fremover.

Lokaludvalget og dets sekretariat er den lokale samarbejdspart, sammen med forvaltningerne, der løbende er med i udviklingen af arbejdet.

De to første faser foregår i det første år. Den tredje fase forventes gennemført i det andet år og derefter.

6. Indsatsområder i Helhedsplanen

Mange af denne helhedsplans indsatser vil være baseret på arbejdskraft, der kan hentes blandt frivillige i afdelingerne, eksisterende tilbud i lokalområdet samt relevante tilbud fra de kommunale forvaltninger.

Til at få samlet trådene og opsøge og fastholde samarbejdspartnere ansættes der en projektleder til at gennemføre helhedsplanen og i samarbejde med TMF at opbygge netværkstrukturen.

Indsatserne vil være koncentreret omkring de fire indsatser/hovedtemaer:

1. Ejerskab og engagement/fællesskab og beboerdemokrati
2. Rummelighed og hjælp til sårbare beboere
3. *Integration og arbejdsmarkedstilknytning – et idékatalog*
4. Børn og unge/kriminalpræventiv indsats

6.1. Ejerskab og engagement

En vigtig del af målsætningen med helhedsplanen at skabe ejerskab og engagement og ikke mindst tryghed og trivsel. Dette skal ske gennem en kombination af mange initiativer.

I den forbindelse spiller beboernes engagement i afdelingerne en afgørende rolle. For at kunne engagere sig er det en forudsætning, at beboernes følelse af ejerskab og tilknytning til afdelingen styrkes. Ejerskab og tilknytning vil i sig selv være med til at mindske fraflytningen blandt ressourcerstærke beboere og kan dermed være med til at skabe mere stabilitet i afdelingen. Målet er derfor at fremme og styrke fællesskabet og samhørigheden i boligområdet blandt andet gennem at fremme dialogen mellem beboerne. Styrket fællesskab og ejerskabsfølelse er endvidere nøglen til i samarbejde med politiet og andre centrale aktører at få stoppet de kriminelle aktiviteter i området.

Visionen for boligafdelingerne er, at afdelingen blive et sted, hvor man passer på hinanden og passer på boligområdet, men også et sted, hvor beboerne kender hinanden og føler sig trygge og har lyst til at bidrage til fællesskabet. Dette skal komme til udtryk gennem flere initiativer og større tilslutning til fælles projekter og arrangementer.

Indsatsområdet ejerskab og engagement handler om at skabe trivsel og fællesskab mellem afdelingens beboere. Deltagerne i netværket fra den enkelte afdeling er afdelingsbestyrelsen, beboerne, ejendomsfunktionærerne og projektlederen. Der kan dannes tværgående netværk efter behov. Projektlederen kan være igangsætter og initiativtager i forhold til, at nogle af aktiviteterne bliver sat i gang, men der er også andre aktiviteter, f.eks. fornyet samarbejdsmodel, hvor det er afdelingsbestyrelsen sammen med boligorganisation, der har initiativrollen til at igangsætte udviklingsarbejdet.

Udvikling af ny samarbejdsmodel

Tilknytningen og engagementet skal som målsætning bl.a. også afspejle sig i et revitaliseret samarbejde mellem beboerdemokrater, ejendomsfunktionærer og beboere. Dermed skal beboerdemokratiet nytænkes og forankres med udgangspunkt i inddragelse og fællesskab.

Som en del af den boligsociale helhedsplan har afdelingsbestyrelsen på Stærevej ønsket, at der arbejdes med udvikling af en ny samarbejdsmodel mellem afdelingsbestyrelse, beboere og

ejendomsfunktionærer. Det skal være en samarbejdsmodel, der sætter fokus på ny rolle- og ansvarsfordeling mellem de tre parter, og gerne med fokus på større uddelegering af de beboerdemokratiske opgaver. Målet er, at den nye samarbejdsmodel kan blive en rollemodel for andre boligafdelinger.

Forsøg med beboerdemokratiet

Som en del af den nye samarbejdsmodel skal der også sættes fokus på beboerdemokratiet. Selvom beboerdemokratiet er åbent for alle og netop giver beboerne stor mulighed for at være med til at påvirke deres eget boligområde, har beboerdemokratiet i rigtig mange afdelinger trange kår. Det er svært at rekruttere nye medlemmer til afdelingsbestyrelserne af forskellige årsager. Denne helhedsplan giver anledning til at omtænke beboerdemokratiet, og udvikle nye afstemnings- og mødeformer. Sammen med de respektive boligorganisationer og interesserede afdelingsbestyrelser og beboere, skal der sættes fokus på, hvordan man kan engagere beboerne bedre og fx få dem til at afgive deres stemme i forbindelse med vigtige beslutninger i afdelingen. Der skal udføres forskellige forsøg med f.eks. IT baserede afstemninger, nye mødeformer, som fællesmøder, i stedet for bestyrelses møder. Som udgangspunkt skal der udpeges en til to afdelinger, hvor forsøgende skal foregå. Der skal i den forbindelse nedsættes en netværksgruppe bestående af medlemmer fra alle afdelinger, således at alle får mulighed for at deltage i forsøget og høste af de gode erfaringer der kommer ud af forsøget.

Milepæle:

- Inden for det første halve år i 2011, skal projektlederen afdække hvilke behov, der findes for at ændre på samarbejdet. Dette skal i første omgang ske sammen med AAB's afdelingsbestyrelse og ejendomsfunktionærer på Stærevej. De 2 andre AAB afdelinger må meget gerne deltage.
- Andet halvår 2011 er der afholdt to workshops med ejendomsfunktionærer og afdelingsbestyrelser med fokus på nye modeller
- Januar 2012 er der udarbejdet to forslag til nye samarbejdsmodeller
- Juni 2013 er der afprøvet samarbejdsmodel i en til to andre afdelinger

Succeskriterier:

- At 80 % af afdelingsbestyrelsesmedlemmer deltager i udviklingen af samarbejdsmodellen
- At 70 % af ejendomsfunktionærerne deltager i udviklingen af samarbejdsmodellen
- At der ved udgangen af 2013 er udført et forsøg med ny samarbejdsmodel i mindst en anden afdeling

Kompetenceudvikling af beboerdemokrater og andre aktive beboere

For at opnå stort engagement og ejerskab er det også vigtigt at de beboere som engagerer sig frivilligt også får mulighed for at få input og udvikle sig i forhold til det arbejde de udfører. Der skal derfor afholdes nogle "kurser" eller temamøder på tværs af afdelingerne i området, som har fokus på de udfordringer, man ofte står med som frivillig. Ideen er at de udover at få ekstra input fra f.eks. en lokal oplægsholder også skal spare med hinanden i netværket og give hinanden gode ideer.

De første temamøder kan f.eks. have fokus på inddragelse, samarbejde mellem forskellige aktører, ressourcekortlægning etc.

Milepæle:

- Første halvår 2011 er der sammen med en gruppe beboerdemokrater og aktive beboere besluttet indholdet af tre temamøder i 2011.
- Ved udgangen af 2012 er der afholdt 3 temamøder/kurser

Succeskriterier

- At en gruppe på min. 6 beboere fra forskellige afdelinger har deltaget i planlægningen af temamøder
- At der deltager mindst 30 beboere i hvert temamøde

Vores Stærevej

For afdelingen på Stærevej gælder det også at renoveringen og helhedsplanen for bebyggelsen bruges som anledning til at beboerne får en chance for at sætte deres præg på bebyggelsen. Som en del af helhedsplanen inviteres beboerne til en proces, som skal føre frem til et idékatalog til en masterplan for bebyggelsens udendørsarealer. Det er ambitionen, at denne proces gennemføres som én af de første fællesskabende aktiviteter i 2011 således, at beboernes input kan bruges til udformningen den endelige helhedsplan for Stærevej.

Festlige Fuglekvarter

Der skal skabes nye fællesarrangementer på tværs af alle beboergrupper i kvarterets afdelinger. Arrangementerne skal udvikles af og sammen med blandede beboergrupper og med projektlederen som primus motor for arbejdet. Det kan både være arrangementer i form af årligt tilbagevendende begivenheder, større magnetaktiviteter som er åbent for hele Fuglekvarterets beboere, eller blot ad hoc aktiviteter som giver beboerne i en eller flere af de deltagende

afdelinger et stærkere sammenhold og en stærkere forankring og tilknytning til eget boligområde.

Der skal igangsættes fællesarrangementer på tværs af beboergrupper og afdelinger. I denne forbindelse kan der ske en fælles opkobling til områdets kultur- og fritidstilbud, herunder aktiviteter i Kulturhuset Bispebjerg NV samt Grøndalscentrets mange tilbud (f.eks. bowlingaften, løbeklub, mad aftener eller lignende). Man kunne ligeledes forestille sig, at man gik sammen om at lave en årlig markedsdag med fælles loppemarked eller en årlig gadefest.

Milepæle

- Der skal inden august 2011 nedsættes en ad hoc gruppe "fællesudvalg" (en netværksgruppe), som skal planlægge 1 – 2 årligt tilbagevendende arrangementer.
- Den 1. maj 2012 – et tværgående arrangement er planlagt

Succeskriterier

- At der deltager mindst 10 personer i gruppen
- At der afholdes mindst et arrangement i 2011
- At der deltager omkring 200 beboere

6.2 Rummelighed og hjælp til sårbare beboere

Indsatsen overfor særlige grupper af beboere er tværgående for hele Fuglekvarteret. Her er det en central målsætning, at de sårbare beboere, som f.eks. psykisk syge og misbrugere ikke bliver trængt, men at kvarteret har plads og overskud til at rumme alle typer af beboere. I samarbejde med bl.a. Socialforvaltningen er det centralt at arbejde for at forbedre forholdene for både psykisk syge og misbrugere, særligt deres sundhedstilstand.¹ Dette skal fremme deres

---

¹ : Projektlederen vil sammen med TMF i første fase af projektet forholde sig til den fælles strategi mellem Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen (BIF), Sundheds- og Omsorgsforvaltningen (SUF) og Socialforvaltningen (SOF) hvor den fælles indsats for udsatte og syge borgere skal styrkes, sundheden forbedres og der skal hjælpes med at fastholde eller opnå beskæftigelse.

trivsel og evne til at fungere sammen med kvarterets øvrige beboere og undgå at de bliver svingdørsbeboere, hvor den ene anviste beboer afløser den anden i de små lejligheder.

Målet er, at der skal tages hånd om de svage og deres problemer gennem et forbedret samarbejde og en mere koordineret indsats. Det er vigtigt, at de forskellige tilbud, der er i området, kan samarbejde om at løse de udfordringer som både psykisk syge og misbrugere bringer med sig til lokalområdet.

Indsatsen overfor psykisk syge og misbrugere handler dels om at skabe forbedret sundhed og trivsel for de pågældende beboergrupper samt at sikre, at de kan fastholdes og trives i egen bolig så længe som muligt. Derudover handler indsatsen om at fremme et godt samspil med de øvrige beboere, at mindske antallet af konflikter samt at forbedre trygheden.

Udfordringen er at undgå udsætninger og således sørge for, at psykisk syge og misbrugere kan blive længere tid i afdelingen, samt at mindske de øvrige beboere utryghed og oplevelse af at blive generet af de pågældende grupper af beboere.

Netværksmedarbejderen er ansvarlig for at løbe netværket i gang, bl.a. med opstartsmøder og andre arrangementer med de relevante parter. I kvarterets almene boligafdelinger er det især ejendomsfunktionærerne og bestyrelsen, der er relevante.

En relevant samarbejdspartner er en lang række kommunale aktører på forskellig vis, Socialforvaltningen samt øvrige tilbud målrettet psykisk syge og misbrugere.

Socialcenter Bispebjerg

På Socialcenter Bispebjerg råder voksenteamet over såvel boligrådgivere, støttekontaktpersoner (SKP'ere), hjemmevejledning og sagsbehandlere.

Boligrådgiverne er særligt relevante i forhold til netværksdannelse med fokus på en indsats overfor psykisk syge og misbrugere. Boligrådgiverne beskæftiger sig udsatte individer, der skal indsluses i egen bolig. De hjælper med at "komme i gang" og fungerer også som udrykningstjeneste i tilfælde, hvor det går skævt for de enkelte beboere.

Boligrådgiverne har allerede et velfungerende samarbejde med mange boligorganisationer, men typisk på enkeltstagsniveau. Boligrådgiverne er dog også repræsenteret i styregruppen for helhedsplanen Beboerprojekt Bispebjerg, hvis indsats koncentrerer sig om området på den

anden side af Frederikssundsvej i Nordvest. Erfaringerne fra dette projekt kan med fordel overføres til Fuglekvarteret. Socialcenter Bispebjerg råder som nævnt også over SKP'ere, der har en mere kontinueret kontakt med udsatte beboere i eget hjem. Hvor boligrådgiverne primært vil være relevante i den fase, hvor netværkene skal løbes i gang – og siden hen kan inddrages mere ad hoc – kan SKP'erne være relevante i forbindelse med tilbagevendende mødeaktivitet og deltagelse i konkrete projekter.

Senest har Københavns Kommune – med inspiration fra Frederiksberg - igangsat initiativet PSP, et samarbejde mellem Psykiatri, Socialforvaltning og Politi. PSP-gruppen er på nuværende tidspunkt stadig i opstartsfasen, men har givet udtryk for stor interesse i at deltage og samarbejde omkring en boligsocial helhedsplan.

Behandlingstilbud

Der findes en række behandlingstilbud i Nordvest, organiseret under enheden Rådgivningscenter Nord. Rådgivningscentret har både en modtageenhed (på Frederikssundsvej), en behandlingsenhed (på Ørnevej) og et dagtilbud – Stæren på Tomsgårdsvej.

På Stæren er der tilknyttet en række SKP'ere med ansvar for en særlig opsøgende indsats overfor misbrugere i området. SKP'erne på Stæren har tidligere forsøgt selv at etablere et fremskudt samarbejde med ejendomsfunktionærerne i områdets almene boligafdelinger, men uden det store held. De er således meget interesserede i at indgå i samarbejder og netværk med aktører i de forskellige afdelinger.

Bispebjerg Psykoseteam er en enhed under Region Hovedstadens Psykiatrisk Center Bispebjerg, der har erfaringer med oplysning om, hvordan man omgås med psykotiske patienter og hvordan man kan mindske konfliktsituationer i hverdagen. De har gode erfaringer med at afholde oplysningsarrangementer, hvor især ejendomsfunktionærer kan blive klædt bedre på til at håndtere den udfordring, som psykisk syge beboere kan være i hverdagen.

Udvikling af Ejendomsfunktionærernes og beboernes kompetencer

Ejendomsfunktionærerne udgør ofte et naturligt forbindingspunkt til afdelingens forskellige beboere – også de mere sårbare familier - i kraft af deres funktion i afdelingen. Derfor vil de kunne spille en central rolle i arbejdet på at forbedre de sociale forhold i afdelingen, fordi der netop er mulighed for at benytte kontakten med beboerne.

Ejendomsfunktionærerne har dog ofte ikke de nødvendige redskaber til at håndtere de beboere som lider af en psykisk sygdom eller er misbrugere. Derfor er det vigtig at de gennem en række

temamøder eller kurser opnår disse kompetencer. I samarbejde med ejendomsfunktionærerne selv skal der laves 2-3 årlige temamøder som omhandler følgende temaer:

- Psykisk sygdom
- Konflikt løsning
- Boligrådgivernes arbejde i lokalområdet
- Andre boligsociale temaer som fx "vilde unge", hærværk etc. Kunne også være temaer man tager op.

Møderne skal primært laves i samarbejde med områdets aktører. Boligrådgiverne vil således gerne stille op og fortælle om deres arbejde. I forhold til psykisk sygdom skal Psykose teamet komme og fortælle om Psykisk syge. Man kunne ligeledes forestille sig, at en lokal ungdomsklub kommer og fortæller om deres arbejde med de unge osv.

Det skal undersøges om det på længere sigt, vil kunne betale sig at lave et decideret undervisningsforløb /uddannelse. I skrivende stund er helhedsplanen i Kgs. Enghave i gang med en uddannelse for ejendomsfunktionærer, som er gået i gang i midten af maj 2010. Både KAB og 3B er involveret i denne uddannelse. I Kgs. Enghave er man inspireret af projektet "de blå ressourcer", som er blevet udviklet i Aalborg.

Ideen med uddannelsen i Aalborg og Kgs. Enghave er at give ejendomsfunktionærerne konkrete redskaber, så de bliver bedre til at håndtere de boligsociale udfordringer, de står med i deres hverdag. Men erfaringen fra Aalborg viser også at selve netværket på tværs af afdelinger har gjort ejendomsfunktionærernes hverdag nemmere og rarere. Det at skabe et netværk og give ejendomsfunktionærerne mulighed for at mødes på tværs af organisationer og afdelinger er også et essentielt element i forhold til at "kompetenceudvikle".

Nogle af temamøderne kan med fordel medtage afdelingsbestyrelser og aktive beboere, således at de også får vigtig indsigt i, hvad det vil sige, at have beboere med f.eks. psykisk sygdom boende. Specielt AAB afdelingernes bestyrelser opfordres til at deltage på grund af deres administrative ansvar.

Milepæle

- Juli 2011 er det afklaret sammen med ejendomsfunktionærerne (afdelingsbestyrelserne) hvilke temamøder de ønsker at deltage i
- September 2011 er det første temamøde afholdt
- Juli 2012 er det andet temamøde afholdt

Succeskriterier

- Der deltager ca. 60 % af ejendomsfunktionærerne ved hvert temamøde.

Samarbejde med politiet

Også i forhold til narkotikahandel er oplysning et vigtigt skridt. På Stærevej er der som beskrevet store problemer med organiseret narkotikasalg og selvom politiet gentagne gange har forsøgt at komme dette til livs, er det endnu ikke lykkedes.

Brønshøj-Husum nærpolti har i den sammenhæng gode erfaringer med, at afholde fællesarrangementer i de afdelinger, der er udsat for narkokriminalitet. Arrangementerne har til formål at gøre det klart for beboerne, hvordan man kommer narkokriminaliteten til livs samt at sikre fælles fodslag blandt beboerne. Ofte er problemet, at beboerne ikke tør anmelde kriminaliteten, fordi de føler de står alene med deres anmeldelse og (med rette) frygter for repressalier. Derfor er det nødvendigt at sikre, at alle beboerne står sammen om at anmelde, hver gang de er vidner til narkotikasalg fra ejendommen.

Milepæle

- Den 1. november 2011 er der afholdt fællesmøde med andre relevante parter.
- Den 1. marts 2012 er der afholdt fælles arrangementer i relevante afdelinger

Succeskriterier

- Mindst 20 % af de aktuelle husstande deltager i fælles arrangementer

6.3 Integration og arbejdsmarkedstilknytning – et idékatalog

På grund af projektets begrænsede ressourcer og den manglende medfinansiering er denne indsats fjernet fra budgettet. Det skrevne kan bruges som idékatalog.

En del af den boligsociale helhedsplan har til formål at fremme integrationen af etniske minoriteter i området. Særligt opholder mange kvinder sig meget hjemme og har derigennem en relativt isoleret tilværelse. Ved at fremme samarbejdet mellem f.eks. ejendomsfunktionærerne/bestyrelserne og integrationstilbud, kan tilbudenes bedre nå frem til

målgruppen. Kendskabet beboerne imellem skal være med til at bryde med fordommene og fremme den gensidige forståelse.

I området er der en høj andel af beboere med anden etnisk baggrund end dansk. Mange af disse beboere deltager kun i begrænset omfang i det danske samfund.

Andelen af arbejdsdygtige på overførselsindkomst er høj, og en del af disse har etnisk minoritetsbaggrund. En vigtig indsats i området retter sig derfor mod at få øget arbejdsmarkedstilknytningen blandt beboerne. Dette gøres bedst lokalt, så derfor er samarbejdet med de eksisterende tilbud i området afgørende. Alle aktører på området er enige om at der er store udfordringer i forhold til integration og arbejdsmarkedstilknytningen, hvilket er et godt grundlag for en fælles indsats.

I Fuglekvarteret NV er en del beboere på midlertidig overførselsindkomst som kontanthjælp, revaliderings- og aktiveringsydelse. Der er derfor en del ledige i området, og mange af dem har en anden etnisk baggrund end dansk. Indsatser rettet mod beskæftigelse og integration kan derfor ofte med fordel koordineres i forhold til hinanden. Det er dog nødvendigt at understrege, at det ikke alle ledige, som er i stand til at varetage et fuldtidsjob, hvorfor der skal tages særlige hensyn til denne gruppe af beboere.

Eftersom størstedelen af den beskæftigelsesfremmende indsats ligger i kommunalt regi, er der få projekter i Fuglekvarteret, som arbejder uafhængigt af kommunen med en beskæftigelsesindsats. Projekter og instanser fungerer ofte som Københavns Kommunes samarbejdspartner, hvor det er jobcenterets sagsbehandlere, der henviser arbejdsløse personer til de forskellige aktiviteter, som tilbydes.

Sprogfremmende og sociale tiltag for beskæftigelse og integration

Hvis projektet senere finder flere midler kan man kortlægge hvilke initiativer, der kunne være gunstige for den gruppe af beboere der har brug for og ønske om at deltage i disse aktiviteter. Ved at have en tæt kontakt med de beboere i Fuglekvarteret, som er uden for arbejdsmarkedet, kan der være mulighed for at samarbejde med både CBSI og AI Erhverv omkring lokale projekter, hvor CBSI og AI kan medfinansiere projekterne ved at søge midler i puljer. Derefter skal der være en dialog med CBSI og/eller AI omkring at skabe et projekt for denne gruppe.

På Hejrevej 26 ligger Sprogcenter IA, som tilbyder kurser, jobformidling samt rådgivning til udlændinge. Sprogcenter IA er en selvejende institution med driftsaftale med Københavns

Kommune. De projekter, der bliver sat i værk, har ofte en ad hoc karakter. Nogen gange bliver projekterne finansieret ved hjælp af søgte midler. Andre gange søger IA Erhverv udbud, der er i licitation. De fleste kursister er henvist fra jobcentrets sagsbehandlere.

Taxakørekort kan nævnes som et eksempel på et projekt, hvor IA Erhverv stod for teoriundervisningen, mens kursisterne selv skulle sørge for at få taget køretimerne. På den måde kunne man nå en gruppe indvandrere, som gerne ville være taxachauffører, men som havde svært ved at bestå teoridelen pga. sprogvanskeligheder. På samme måde samarbejder IA Erhverv også med fagskoler, hvor deltagerne har et mangelfuldt dansk.

En anden mulig samarbejdspartner er Center for Beskæftigelse, Sprog og Integration (CBSI) beliggende på Hejrevej 10. Kursisterne på CBSI, der strækker sig over alle matchgrupper, bliver her ligeledes henvist af jobcentre, og man skal være på kontanthjælp, for at kunne deltage. Beskæftigelsesindsatsen omhandler, udover danskundervisning, faglig opkvalificering af den enkelte kursist. Man kan sluses ud på arbejdsmarkedet i praktik eller i job med løntilskud.

Derudover fungerer CBSI også som behandlingscenter for traumatiserede flygtning og indvandrere ligesom man gennemfører danskundervisning.

Projekt Bydelsmødre

CBSI er også involveret i andre aktiviteter i området, bl.a. i projektet "Bydelsmødre og kommunale kvindeambassadører i København – et projekt rettet imod socialt udsatte etniske kvinder og deres familier". Her giver CBSI et udvalgt antal indvandrerkvinder i en bydel et kompetencegivende kursus i de tilbud, kommunen kan tilbyde den enkelte. På den måde skal bydelsmødrene fungere som ambassadører for området, og deres opgave er at hjælpe ressourcesvage, isolerede indvandrerkvinder med at opnå indsigt i de kommunale tilbud som findes for dem, deres børn og ægtefælle. CBSI kan søge penge til sådanne projekter i bl.a. offentlige puljer.

Bindeled til arbejdsmarkedet

Der kunne skabes kontakt til FAKTI - Foreningen Af Kvinder Til Fremme af Integration. Denne forenings overordnede formål er at forbedre integrationen af især kvinder og dermed deres familier. Deltagerne finder normalt selv frem til projektet gennem deres netværk eller gennem henvisning fra jobcentret. Det er 50 kr. for ½ år at være medlem af FAKTI, men FAKTI har for 2010 fået en fast forankring i Københavns Kommune. Projektet har til formål at skabe et netværk for de indvandrerkvinder, som er langt fra arbejdsmarkedet. Ofte har de været relativt isolerede i deres lejligheder gennem lang tid. Gennem FAKTI får brugerne mulighed for at lære andre indvandrerkvinder i området at kende.

6.4 Børn og Unge og kriminalpræventiv indsats

Som allerede nævnt har det oprindelig været projektets mål at ansætte en boligsocial medarbejder til området. Derfor er denne indsats meget afhængig af de lokale samarbejdspartneres indsats.

For de 13-17 årige er målsætningen at iværksætte en effektiv tværgående kriminalpræventiv indsats, der kan vende udviklingen i kvarteret og mindske sandsynligheden for, at de yngre bliver inspirerede af den ældre generations kriminelle aktiviteter. En sådan indsats skal koordineres mellem gadeplansmedarbejdere, klubber og sports- og fritidstilbudene i området. Det er vigtigt at have fokus på at de tilbud, der udvikles og opstår i samarbejde med de andre aktører. Det er også vigtigt at de unge selv inddrages i indsatsen, således at nye og eksisterende tilbud udvikles i overensstemmelse med de unges ønsker og ideer.

For nogen af de unge er det relevant at hjælpe dem til at opnå tilknytning til arbejdsmarkedet og vejlede samt fastholde de unge i uddannelsessystemet. Blandt de yngste i målgruppen kan hjælp og støtte til at få et fritidsjob være effektivt både i forhold til at holde de unge fra kriminalitet og på længere sigt forberede dem på arbejdsmarkedets vilkår.

Boligforeningerne og ejendomsfunktionærerne oplever stigende problemer med visse grupper af unge. Den lokale SSP-konsulent giver udtryk for, er der tale om mere end "spirende problemer". Også politiet betegner området som "et tungt kvarter". Der er enighed om at kriminalitets- og trivselsproblemerne er størst blandt de ældste unge, storebrødrene. Derfor er det vigtigt at handle nu, mens det endnu er muligt at vende udviklingen. Hvis kriminaliteten først får lov til at eskalere, bliver udviklingen meget svært at vende igen.

Det sidste netværk har til formål at sikre en koordineret indsats overfor børn og unge i Fuglekvarteret. Netværkets primære formål er at virke opsøgende overfor børn og især unge, der ikke dækkes af eksisterende fritidstilbud.

Derudover ønskes et samarbejde med eksisterende fritidstilbud, herunder fritidsklubben Borup samt idrættstilbudene i bl.a. Grøndalscentret. En opsøgende indsats i samarbejde med fritidsklubben efter samme model, som man har brugt i fritidsklubberne Kringebakken og KUK, kunne være en mulighed. Indsatsen skal rette sig mod alle de deltagendes boligafdelingers unge.

”Klubben i Fuglekvarteret”

Den Integrerede Institution Borup, beliggende på Borups Allé 261, ligger tæt på Fuglekvarteret og udgøres delvist af en ungdomsklub. Erfaringen er, at mange af de unge, der kommer i klubben, er forholdsvis ressourcestærke og velfungerende unge. De mindre ressourcestærke unge er ikke interesserede i de etablerede typer af aktiviteter, men bruger i stedet gaden og de forskellige gårdmiljøer og trappeopgange som tilholdssted.

Der være særlig fokus på disse unge. Der skal derfor suppleres til de øvrige tilbud i området, og forsøge at reducere den tid, som de unge bruger på gaden, hvor kriminelle aktiviteter, hærværk og lign. kan blive tidsfordriv. I første omgang bliver der etableret et samarbejde med BUF-gadeplansmedarbejdere. Der skal indgås partnerskabsaftaler med aktører fra hele området.

Fritidsklubber: En mulighed for etablerede aktiviteter

Det er vigtigt at områdets unge i højere grad tilknyttes etablerede fritidstilbud, bl.a. ungdomsklubber. Her ønskes et samarbejde med ungdomsklubben Borup.

En lignende model er allerede gennemført i Bispeparkens fritidsklub. Her har man samarbejdet med de boligsociale medarbejdere i Beboerprojekt Bispebjerg omkring at nå de unge, som hører til FSB's afdelinger i Bispebjerg og som tidligere brugte meget tid på gaden. Formålet var at forhindre de unge i at begå hærværk og skabe uro i Bispeparken. Derfor har Bispeparkens fritidsklub haft to yngre medarbejdere ansat til at opsøge de unge i området, som ikke er tilknyttet klub- og foreningsliv. Man har således inviteret de unge med ned i Bispeparkens fritidsklub, hvor man ikke har nogle egentlig aktiviteter for de unge kørende, men i stedet har fokuseret på at give de unge opmærksomhed og vise interesse for dem. Bispebjerg fritidsklub kan tilbyde forskellige typer playstationspil, bordtennis mv., men det er klubbens erfaring, at de unge ikke kommer efter aktiviteterne, men efter pædagogernes opmærksomhed.

Ved hjælp af pædagogerne er der mulighed for at hjælpe nogle af de unge videre, f.eks. ved at opfordre og hjælpe dem med at søge et fritidsjob eller søge ind i idrætsklubber. Her har Bispeparkens fritidsklub også været behjælpelig med at søge midler til kontingent, fodboldstøvler, idrætstøj og bolde til unge, som ønskede at komme i gang med at spille fodbold. Men de unge slipper ikke fritidsklubben af den grund, og det giver pædagogerne anledning til at følge op på de unge, selvom de bruger mindre tid i fritidsklubben.

Indslusning i eksisterende idrætsklubber er et vigtigt led i at få de unge væk fra gaden.

Sport på gadeplan

En måde at skabe opmærksomhed på eksisterende idrætstilbud i Fuglekvarteret, er ved at benytte gadeplansidræt. Projektet forventes at tage kontakt med projekt 'Futbol de Calle' der indkalder kvarterets børn og unge til fodboldturnering. 'Futbol de Calle' laver stævner 6-9 gange i forårs- og sommermånederne, og der kan deltage mange børn ved hvert stævne. Der opstartes stævner i fire områder af gangen. Til slut laver man et finalestævne, hvor hold fra hvert af de fire kvarterer, møder hinanden. Vinderne kommer på en relationstur, hvor man f.eks. kan tage til Bakken. En fordel ved dette projekt er, at det henvender sig til mange forskellige aktører i området, som vil have mulighed for at byde ind med præmier, arbejdskraft eller andet til stævnerne. Derudover kontaktes idrætsforeninger i området, som får mulighed for at komme og vise deres sportsgren og tale med de unge til fodboldstævnerne. På den måde har idrætsklubberne mulighed for at vise deres forening frem og hverve nye medlemmer. En anden fordel ved stævnet er, at kvarternes børn og unge får mulighed for at lære hinanden bedre at kende, og måske tage hinanden med i ungdomsklub, til sport eller lignende. Om vinteren fortsætter fodboldtræningen indendørs. Således er det en aktivitet, der strækker sig over tid, og som kan samle kvarterets børn, unge og forældre samt øvrige aktører i området mere end én gang.

Tanken bag 'Futbol de Calle' er, at områdets beboere får ejerskab over turneringen og selv ønsker at gentage den året efter. Således er projektets bagmænd opsøgende overfor personer bosiddende i kvarteret, som udviser engagement i forhold til turneringen. På den måde forsøger man at mobilisere en lyst og et engagement blandt lokale til at tage ansvar for turneringen det efterfølgende år.

Rollemodeller

I DGI har man oprettet et samarbejde med udvalgte idrætsforeninger i projektet 'Rollemodellerne'. De udvalgte idrætsklubber er gode til at tiltrække københavnere med minoritetsbaggrund til at dyrke aktiviteter i deres foreninger. Disse foreninger samarbejder med skoler, laver sociale arrangementer og arrangerer f.eks. idræt kun tiltænkt minoritetskvinder. Man fastholder medlemmer med minoritetsbaggrund ved at involvere dem i foreningslivet.

I nærheden af Fuglekvarteret ligger tennisklubben Arbejdernes Tennis Klub samt volleyball klubben Grøndal EV, som begge er rollemodelforeninger. Disse foreninger arbejder allerede på at engagere og fastholde børn fra Fuglekvarteret.

Et sted at være

I Fuglekvarteret ligger der en bemannet legeplads på Hulgårds Plads. Der er åbent 9.30-17 hver dag. Her kan man benytte den udendørs legeplads samt de klublignende faciliteter inden døre, hvor der er mulighed for f.eks. at spille playstation, bage etc. Derudover byder legepladsen dagligt på gratis aktiviteter, både børn og unge kan benytte sig af. Mange af legepladsens brugere kommer allerede fra Fuglekvarteret.

Et tæt samarbejde mellem projektet og Legepladsen Hulgårds Plads om de børn og unge, som er klub- og foreningsløse skal iværksættes i forhold til at give denne gruppe et sted at være i dagtimerne. Derved får både legepladsen og projektet fingeren på pulsen i forhold til områdets børn og unge. Derudover har legepladsen mulighed for at udvide åbningstiden ved specielle arrangementer, hvorved man kan samarbejde om at lave aftenarrangementer for de lidt ældre unge og på den måde holde dem væk fra gader og stræder.

Et andet sted, hvor børn og unge gratis kan være i dagtimerne, er biblioteket på Ørnevej. Her laver man ofte arrangementer af forskellig karakter, og personalet er åbne for at modtage forslag til, hvad man ellers kunne lave til sådanne arrangementer.

Fingeren på gadepulsen

På Glasvej ligger Ungerådgivningen, som er et åbent tilbud til primært unge under 18 år og deres forældre. I øjeblikket er Ungerådgivningen bemannet af en socialrådgiver, en pædagog og to familiekonsulenter. Her kan man som både barn og forældre henvende sig personligt eller telefonisk, hvis man oplever problemer af forskellig karakter – helt fra små dagligdagsting til større, belastende problemer. De unge får mulighed for at drøfte deres problematikker med en udenforstående, hvor de kan søge råd og vejledning til en problemløsning eller blot få luft for deres frustrationer. Mange af de lokale aktører (sundhedsplejersker, SSP, lærere, familieteamets sagsbehandlere), henviser de unge til Ungerådgivningen.

Projektlederen kan hjælpe med at udbrede kendskabet til Ungerådgivningen f.eks. til sportsforeningerne og gademedarbejdere i området og ved at etablere et formaliserede samarbejde mellem projektet og Ungerådgivningen. Således vil flere unge kunne søge råd og vejledning i forbindelse med deres problemer, og de unge kan således blive mødt med et svar, hvis de vælger at tage deres problemer op hos f.eks. fodboldtræneren. På den måde kan netværket omkring de unge henvise til et sted, hvor de kan få den nødvendige vejledning og hjælp fra personer, der er uddannede til det. Samtidig kan vejledningsstederne blive mere bekendte med de fritids- og foreningsmuligheder som kvarteret byder på, og som nogen gange kan være relevante at henvise de unge til.

Få et job!

En anden mulig aktivitet er et lommepengeprojekt for de 13-17-årige. Der er ikke penge i projektet til dette så den enkelte afdelingen må tage dette op hvis dette ønskes.

Ejendomsfunktionærerne i de forskellige afdelinger i Fuglekvarteret kan være en vigtig brik i arbejdet med de unge, hvis der er en interesse blandt ejendomsfunktionærer for at indgå i et samarbejde med andre om at løse kvarterets udfordringer. Ved at etablere fritidsjob, vil de unge få mulighed for at tjene lidt penge ved at hjælpe ejendomsfunktionærerne med mindre opgaver i afdelingen. Et biprodukt af en sådan relation kan være, at de unge begår mindre hærværk, fordi de selv er med til at vedligeholde området og fx udbedre hærværksskader i deres arbejde.

Indsatsen kan evt. indgå samarbejde med "Ung i job" som er en indsats i SSP regi.

Milepæle

- Den 1. sept.2011 Der er etableret samarbejde med Legepladsen Hulgårds Plads
- Den 1. sept. 2011: Første møde i netværksgruppen er afholdt
- Den 1.jan 2012 Der er etableret samarbejde med ungdomsklubben Borup

Succeskriterier

- Inden udgangen af 2011 er der i alt afholdt 2 netværksmøder med deltagelse af flertallet af de ønskede aktører
- Den 1. februar 2012 er der indgået partnerskabsaftale med aktuelle aktører

7. Projektorganisation

Projektet bliver fast bemandet af en projektleder.

Projektlederens kontor bliver etableret i en af de deltagende afdelinger eller i umiddelbart nærhed af disse.

Organisering

Som et helt centralt element i etableringen af dette netværk, skal der ansættes en projektleder, hvis vigtigste opgave bliver, at understøtte etableringen og driften af de 3 netværk i samarbejde med øvrige aktører og resten af Fuglekvarteret.

I opstartsfasen af helhedsplan skal projektlederen stå for etableringen og beskrivelsen af dette netværkssamarbejde sammen med TMF.

Indsatserne skal desuden formuleres mere konkret, ligesom der skal indgås forpligtende samarbejdsaftaler med de relevante parter.

7.1 Der nedsættes en styregruppe

Styregruppen har det overordnede ansvar for gennemførelsen af den boligsociale helhedsplan i Fuglekvarteret.

Styregruppen består af 10 medlemmer:

- 1 repræsentant fra de deltagende AAB afdelinger
- 1 repræsentant fra AAB afd. 49 Stærevej
- 1 repræsentant fra SAB Fynshuse
- 1 repræsentant fra de deltagende 3B afdelinger
- 1 repræsentant fra AAB's administration
- 1 repræsentant fra SAB's administration
- 1 repræsentant fra 3B's administration
- 1 repræsentant fra TMF, Kvarterudvikling
- 1 repræsentant fra SOF
- 1 repræsentant fra BUF

Projektleder er sekretær uden stemmeret.

Styregruppen skal tilstræbe konsensus, men fastlægger i øvrigt selv sin forretningsorden.

Styregruppens ansvarsområder og opgaver

- Godkende budgetter og tilse at budgettet holdes
- Sikre helhedsplanens fremdrift og retning i samarbejde med helhedsplanens projektleder
- Godkende statusrapporter og strategioplæg
- Godkende kommunikationsplan
- Bidrage til opbakning til helhedsplanen blandt beboere og øvrige interessenter
- Godkende nye projekter
- Godkende kommissorier/samarbejdsaftaler
- Kvalitetssikring og tilsyn
- Godkende kontrakter og aftaler
- Godkende årlig indrapportering til Landsbyggefonden
- Evalueringer og målopfyldelse

Der er (skal laves) samarbejdsaftaler med Københavns Kommune/aktører og mellem de tre boligorganisationer.

Projektadministrator

AAB er projektets administrator. Derfor refererer projektlederen til AAB's boligsociale koordinator.

Projektadministrators ansvarsområder og opgaver

- Personaleledelse herunder ansættelse af projektleder og andre medarbejdere
- Faglig sparring sammen med SAB's og 3B's koordinatore og med projektleder og øvrige medarbejdere.
- Økonomistyring, herunder årlig opgørelse til Landsbyggefonden
- Udarbejde kvartalsvise budgetopfølgninger sammen med projektleder til styregruppen

Projektlederens ansvarsområde og opgaver

- Daglig og fagligt ansvar for helhedsplanens gennemførelse
- Varetage sekretariatsfunktionen for styregruppen
- Skal etablere og være tovholder på netværksgrupperne
- Bidrage til koordination og information mellem helhedsplanens boligorganisationer
- Indgå i lokalt samarbejde og koordinering med andre aktiviteter i Fuglekvarteret
- Planlægning og gennemførelse af aktiviteterne sammen med den boligsociale medarbejder
- Konkretisere helhedsplanen og udarbejde aktivitetsplaner
- Udarbejde budgetter og foretage budgetstyring i samarbejde med AAB's administration
- Løbende opfølgning på mål og drift
- Kommunikation og information til relevante parter
- Informere styregruppen om væsentlige forhold af betydning for helhedsplanens gennemførelse
- Sørge for udarbejdelse af statusrapporter
- Sørge for udarbejdelse af evalueringer
- Sikre en koordineret indsats overfor børn og unge i Fuglekvarteret
- Aktiv tovholder på netværksgruppen for børn og unge

Der nedsættes en koordineringsgruppe

Den ansatte projektleder, den boligsociale medarbejder, AAB's boligsociale koordinator og den person der repræsenterer TMF i styregruppen fungerer som koordineringsgruppe.

Gruppen har ansvaret for:

- At koordinerer indsatserne i den boligsociale helhedsplan i Fuglekvarteret.
- Det daglige samarbejde mellem ansatte i projektet og sikre hensigtsmæssige arbejdsforhold
- Afklaring af problemer og eventuelle konflikter mellem medarbejdere og frivillige

Gruppen mødes efter behov.

7.2 Evaluering

Helhedsplanen er forpligtet til at deltage i Københavns Kommunes halvårslige evalueringer, der giver en pejling af fremdriften i forhold til de opstillede mål og milepæle og behovet for eventuelle justeringer af indsatsen.

Helhedsplanen evalueres endvidere som led i Landsbyggefondens overordnede evaluering af støtten til de udsatte boligområder.

Der afholdes årligt et evalueringsseminarer i både netværkgrupperne og i den samlede styregruppe. De årlige evalueringsseminarer i netværksgrupperne bruges som afsæt og input til den samlede styregruppes evalueringsseminar. På baggrund af seminarerne udarbejdes der årligt en redegørelse, som omhandler både et tilbageblik på året der gik, og en plan for det år, der kommer. Redegørelsen skal mangfoldiggøres til hele netværket således, at alle har den samme viden om den indsats, der er iværksat.

Til brug for midtvejsevalueringen udarbejder projektlederen et samlet statusnotat for helhedsplanen, som skal danne grundlag for en drøftelse i styregruppen om behovet for større ændringer i indsatsen.

Helhedsplanens afsluttende evaluering følger op på resultaterne fra midtvejsevalueringen og skal komme med anbefalinger til, hvilke indsatser der bør videreføres og hvordan aktiviteten bedst forankres.